

FIECARE COPIL ARE LOCUL SĂU.

INCLUZIUNEA ÎN GRUPA MARE PRIN JOC ȘI INTERACȚIUNE

Profesor pentru educație timpurie
Mocean Lauriana Florina
Școala Gimnazială „George Barițiu” Jucu de Sus

Introducere

Educația timpurie reprezintă una dintre cele mai valoroase investiții în dezvoltarea copilului, deoarece în această etapă se pun bazele viitoarelor achiziții cognitive, emoționale și sociale. Grădinița nu este doar spațiul în care copilul învață primele noțiuni organizate, ci locul în care descoperă ce înseamnă conviețuirea într-un grup, respectarea unor reguli comune, exprimarea nevoilor personale și raportarea la ceilalți.

În cadrul educației preșcolare, fiecare zi oferă contexte de învățare esențiale: copilul învață să aștepte, să comunice, să împartă materiale, să ceară ajutor, să gestioneze emoții și să își asume mici responsabilități. Aceste deprinderi, aparent simple, stau la baza unei integrări școlare reușite și a unei dezvoltări armonioase.

Grupa mare are o semnificație aparte, deoarece marchează apropierea de debutul școlarității. Copiii se află într-o etapă de maturizare accelerată, manifestă curiozitate crescută, dorință de autonomie și interes pentru activități tot mai complexe. În același timp, au nevoie de sprijin constant în gestionarea emoțiilor, în consolidarea relațiilor sociale și în formarea unei imagini pozitive despre sine.

În orice colectiv de preșcolari există forme variate de diversitate: copii energici și expansivi, copii timizi sau rezervați, copii care se adaptează rapid și copii care au nevoie de mai mult timp, copii proveniți din contexte familiale diferite și copii cu ritmuri distincte de învățare. Din acest motiv, incluziunea în educația timpurie nu trebuie privită ca o intervenție punctuală, ci ca o filozofie educațională care urmărește participarea și valorizarea fiecărui copil.

Lucrarea de față își propune să evidențieze modul în care jocul, activitățile interactive și climatul relațional pozitiv pot transforma grupa mare într-un spațiu în care fiecare copil se simte acceptat, implicat și important.

Incluziunea în educația timpurie – repere conceptuale. În sens larg, educația incluzivă presupune crearea unui mediu educațional accesibil tuturor copiilor, în care diferențele individuale sunt respectate și valorificate. Incluziunea nu înseamnă

uniformizare și nici tratarea identică a tuturor copiilor, ci adaptarea intervenției educaționale la nevoile reale ale fiecăruia.

La vârsta preșcolară, diferențele dintre copii sunt firești și vizibile: unii comunică fluent, alții încă își dezvoltă limbajul; unii își controlează mai ușor impulsurile, alții au nevoie de ghidaj suplimentar; unii preferă activitățile de grup, alții se exprimă mai bine individual. Rolul educatoarei este acela de a armoniza aceste particularități și de a crea contexte în care fiecare copil poate participa cu succes.

Climatul afectiv are o importanță majoră în educația timpurie. Copilul învață eficient atunci când se simte în siguranță, apreciat și încurajat. Relația caldă dintre educator și copil, predictibilitatea activităților, feedbackul pozitiv și sentimentul de apartenență contribuie direct la disponibilitatea pentru învățare.

Jocul ocupă un loc central în acest proces. Prin joc, copilul explorează, comunică, negociază reguli, experimentează roluri sociale și își dezvoltă imaginația. Activitățile interactive bazate pe colaborare, dialog și experiențe practice susțin atât dezvoltarea cognitivă, cât și pe cea socio-emoțională.

Particularități ale grupei mari și provocări educaționale. Colectivul analizat este format din copii inteligenți, curioși și receptivi, majoritatea manifestând un nivel bun de dezvoltare intelectuală și interes pentru activități noi. În același timp, se remarcă prezența unui număr mare de copii foarte energici, activi și dornici de mișcare, aspect specific vârstei, dar care solicită o bună organizare pedagogică.

Energia crescută a copiilor nu trebuie interpretată exclusiv ca dificultate, ci poate deveni o resursă valoroasă atunci când este canalizată prin activități dinamice, sarcini clare și alternanța momentelor de lucru cu cele de mișcare. Copiii răspund pozitiv atunci când rutina zilnică este echilibrată și atractivă.

Există, de asemenea, copii mai timizi sau rezervați, care evită inițial expunerea în grup și au nevoie de timp pentru a se manifesta. Pentru aceștia, experiențele pozitive repetate și susținerea emoțională sunt esențiale.

Grupa include și copii proveniți din contexte familiale diferite. Majoritatea beneficiază de sprijin adecvat, însă există și copii aflați în situații vulnerabile, care au nevoie de atenție suplimentară, de încurajare și de experiențe constante de reușită.

În acest context, misiunea educatoarei depășește transmiterea unor conținuturi și vizează formarea unui colectiv unit, în care fiecare copil se simte văzut, respectat și pregătit pentru pasul următor – intrarea în școală.

Exemple de bună practică

1. Povestea ca instrument de reglare emoțională și dezvoltare morală

Activitățile bazate pe povești au un impact semnificativ asupra întregului colectiv. Chiar și copiii foarte activi își concentrează atenția, se liniștesc și participă cu interes la firul narativ. Povestea creează un cadru afectiv securizant, în care copilul ascultă, anticipează, formulează răspunsuri și se implică emoțional.

Prin intermediul personajelor și al situațiilor prezentate, copiii discută despre prietenie, adevăr, curaj, respect, empatie sau responsabilitate. Astfel, povestea devine nu doar instrument de dezvoltare a limbajului, ci și modalitate eficientă de educație socio-emoțională.

2. Lucrul pe centre de interes – participare activă și colaborare. Organizarea activităților pe centre permite adaptarea învățării la interesele și ritmurile copiilor. În grupuri mici, preșcolarii cooperează, împart materiale, își asumă sarcini și comunică mai eficient. S-a observat faptul că elevii răspund foarte bine la activități noi și variate, iar nivelul de implicare crește atunci când sarcinile sunt prezentate într-o manieră ludică și provocatoare. Copiii mai rezervați se integrează mai ușor în grupuri restrânse, unde se simt mai confortabil.

3. Activități artistice și expresiv-creative. Desenul, colajul, modelajul, dansul, jocurile cu mimică și expresivitate corporală reprezintă contexte valoroase de incluziune, deoarece permit fiecărui copil să se manifeste în propriul ritm.

În mod frecvent, copiii timizi devin mai activi în astfel de activități, iar copiii energici își canalizează pozitiv resursele. Bucuria comună, mișcarea și creativitatea contribuie la coeziunea grupului și la dezvoltarea încrederii în sine.

4. Responsabilizarea pozitivă și gestionarea comportamentelor dificile. În momentele de agitație sau impulsivitate, strategiile punitive sunt mai puțin eficiente decât cele bazate pe responsabilizare și redirecționare pozitivă. Oferirea unor roluri concrete, calmarea verbală și orientarea copilului către o nouă sarcină s-au dovedit soluții eficiente.

Copilul reacționează favorabil atunci când simte că este util și capabil. În acest mod, comportamentul este corectat fără etichetare negativă, iar stima de sine rămâne protejată.

Impact observat asupra copiilor

Pe parcursul anului școlar s-au remarcat progrese vizibile în plan comportamental, emoțional și social. Copiii comunică mai eficient între ei, colaborează mai bine în activități comune și respectă într-o măsură mai mare regulile grupului. De asemenea, s-a observat creșterea autonomiei personale: copiii își gestionează mai bine materialele, își asumă responsabilități simple și solicită ajutor într-un mod adecvat. Nivelul de maturizare socială este mai evident, iar relațiile dintre copii sunt mai echilibrate.

Un aspect deosebit de important îl reprezintă dezvoltarea încrederii în sine a copiilor mai timizi, care ajung treptat să participe activ, să își exprime opiniile și să accepte provocări noi. Totodată, copiii manifestă o pregătire mai bună pentru școală prin creșterea capacității de concentrare, a răbdării, a perseverenței și a disponibilității pentru sarcini organizate.

Concluzii

Incluziunea în grădiniță se construiește zi de zi, prin gesturi simple, activități bine gândite și relații bazate pe respect și căldură umană. Ea nu presupune eliminarea diferențelor dintre copii, ci transformarea acestora în oportunități de învățare și dezvoltare.

Jocul și interacțiunea creează cele mai naturale contexte prin care copilul învață să fie împreună cu ceilalți, să comunice, să coopereze și să aibă încredere în propriile forțe. În grupa mare, aceste experiențe au o valoare specială, deoarece pregătesc copilul nu doar pentru școală, ci și pentru integrarea într-o comunitate.

Înainte de a fi pregătit pentru clasa pregătitoare, copilul are nevoie să știe că este acceptat, valorizat și că locul său în grup contează.

Bibliografie

Bocoș, M. (coord.). (2017). *Tratat de pedagogie preșcolară*. Paralela 45..
Glava, A., & Glava, C. (2019). *Introducere în pedagogia preșcolară*. Presa Universitară Clujeană.
Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*.
UNESCO. (2020). *Inclusion and education: All means all*. UNESCO Publishing.